

СОВЕТ
САРСАК-ОМГИНСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АГРЫЗСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЭГЕРЖЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
САРСАК-УМГА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

26.11.2019

Сарсак-Умга авылы

№ 58-2

Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның «Сарсак-Умга авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турындагы Нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның «Сарсак-Умга авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессын гамәлгә ашыруның хокукий нигезләрен, эчтәлеген һәм механизмын билгеләү, шулай ук керемнәрне формалаштыру, жирле бюджет чыгымнарын гамәлгә ашыру, муниципаль бурыч алулар һәм муниципаль бурыч белән идарә итү нигезләрен билгеләү максатларында, Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль района Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Кушымта итеп бирелгән Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның “Сарсак-Умга авыл жирлеге” муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль района Сарсак-Умга авыл жирлеге Советының 2013 елның 26 октябрендәге 15-3 номерлы «Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль района «Сарсак-Умга авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турындагы Нигезләмәне раслау хакында» каарны үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге каарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чeltәрендә Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча, Эгерже муниципаль районның рәсми сайтында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында <http://agryz.tatarstan.ru> веб-адрес буенча бастырып чыгарырга һәм Сарсак-Умга авыл жирлеге Советының мәгълүмат стендларына урнаштыру юлы белән игълан итәргә.

4. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль района Сарсак-Умга авыл жирлеге советының Финанс-бюджет, социаль Законлылык һәм хокук тәртибе дайми комиссиясенә йөкләргә.

Авыл жирлеге башлыгы,
Совет рәисе

Т.С.Николаева

РАСЛАНГАН
Татарстан Республикасы
Әгерже муниципаль районы
Сарсак-Умга авыл жирлеге Советының
«26» ноябрь 2019 ел, 58-2
номерлы Каары белән

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районның “Сарсак-Умга авыл жирлеге” муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмә

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Бюджет процессының хокукий нигезе

1. Элеге Нигезләмә Россия Федерациясе Бюджет законнарына, “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, “Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында” 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законына, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы “Сарсак-Умга авыл жирлеге” муниципаль берәмлеке Уставына, шулай ук Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы «Сарсак-Умга авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең башка муниципаль хокукий актларына нигезләнеп эшләнгән һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында аның үтәлешен төзү, карау, раслау, үтәү һәм тикшереп тору һәм Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы “Сарсак-Умга авыл жирлеге” муниципаль берәмлекендә (алга таба - муниципаль берәмлек) муниципаль бурыч алулар һәм муниципаль бурыч белән идарә итү барышында барышында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

2. Элеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

Статья 2. Муниципаль берәмлек бюджетының хокукий формасы

1. Муниципаль берәмлек бюджеты (алга таба - бюджет) һәм аның үтәлеше турындагы хисап Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы (алга таба - Совет) каары рәвешендә әзерләнә һәм раслана.

2. Бюджет турында каар аңа кул куйғаннан соң 10 көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

Статья 3. Россия Федерациисе бюджет классификациясен куллану

1. Бюджет вәкаләтләренә Россия Федерациисе бюджет классификациясен куллану тәртибен бюджетка кагылышлы өлешендә билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү керә.

2. Бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлеге, бюджет керемнәренең аларга беркетелгән төрләре (ярдәмче төрләре) жирлек Советы каары белән раслана.

Финанс органы Баш администраторлары жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындағы казна учреждениеләре булган керемнәр төрләре буенча ярдәмче кодлар исемлеген раслый.

Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр исемлеге жирлек Советының чыгымнар структурасы составында жирлек бюджеты турындағы каары белән билгеләнә.

Жирлек бюджеты чыгымнарының төркем (төркемнәр һәм төркемчәләр) төрләре, бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнән программасыз юнәлешләре) исемлеге жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы составында жирлек Советы каары белән жирлек бюджеты яки РФ БК билгеләгән очракларда жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасы белән билгеләнеп раслана.

Һәр гавами норматив йөкләмәгә, бюджетара трансфертка, аерым функциягә ия жирле үзидарә органнары эшчәнлеге өлкәсенә, юнәлешенә аерым бирелгән һәр кешегә жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьяларының уникаль кодлары бирелә.

Жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары, әгәр РФ БК башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек бюджетын төзүне һәм башкаруны гамәлгә ашыручи финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар исәбеннән гамәлгә ашырыла торган жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары жирлек бюджетын төзүне һәм саклауны гамәлгә ашыручи финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә, шуннан күрсәтелгән бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансферлар бирелә.

Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге жирлек Советының жирлек бюджеты турында каары белән раслана.

Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының статьялар исемлеге жирлек Советының жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын раслаганда жирлек бюджеты турында каары белән раслана.

Статья 4. Бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Муниципаль берәмлектә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессының төп этаплары булып тора:

- бюджет проектын төзу;
- бюджетны карау һәм раслау;
- бюджет үтәлеше;
- муниципаль финанс контролен тормышка ашыру.

Статья 5. Бюджет процессында катнашучылар һәм аларның бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- 1) Эгерже муниципаль районы "Сарсак-Умга авыл жирлеге" муниципаль беремлеке башлыгы (алга таба-жирлек башлыгы);
- 2) Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы (алга таба-жирлек Советы);
- 3) ТР Эгерже муниципаль районы Сарсак-Умга авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет);
- 4) жирлекнең финанс органы;
- 5) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
- 6) бюджет керемнәренең Баш администраторлары (администраторлары);
- 7) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары);
- 8) бюджет акчаларын алучылар.

2. Жирлек советы бюджетның һәм аның үтәлеше турында еллык хисапны карый һәм раслый, Совет комиссияләре, эш төркемнәре утырышлары, үз утырышларында бюджет үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында контролъдә тотуны гамәлгә ашыра, Совет тарафыннан уздырыла торган тыңлаулар барышында һәм депутат таләпләре белән бәйле рәвештә тышкы муниципаль финанс тикшерүе органнарының хокукый статусын формалаштыра һәм билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль беремлекләрнең контролль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында" 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районы "Сарсак-Умга авыл жирлеге" муниципаль беремлеке Уставы (алга таба-Устав) һәм әлеге Нигезләмәгә таянып башка вәкаләтләрне башкара.

Жирлек советына аның Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча компетенциясе чикләрендә, аның вәкаләтләрен тәэмин итү өчен кирәkle барлык мәгълүмат Башкарма комитет тарафыннан тапшырылырга тиеш.

3. Башкарма комитет бюджет проектын төзүне тәэмин итә, аны кирәkle документлар һәм материаллар белән Совет раславына кертә, бюджетара трансферларны бүлү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен әзерли һәм раслый, бюджет үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә, бюджет үтәлеше турында хисапны жирлек Советына раслауга тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукый актлар нигезендә башка вәкаләтләрне башкара.

4. Финанс органы төзелгән килешү нигезендә жирлек бюджеты проектын төзи, аны жирлек Советына керту өчен кирәkle документлар һәм материаллар белән тапшыра, бюджет үтәлешен оештыра, бюджет хисаплылыгын төзү тәртибен билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган

муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Районның контроль-хисап палатасы, төзелгән килешү нигезендә, түбәндәгә бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра:

жирле бюджет үтәлешен контрольдә тоту;

жирле бюджет проектларына экспертиза;

жирле бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

жирле бюджет акчаларын, шулай ук жирле бюджет тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган башка чыганаклардан алына торган акчаларны файдалануның законлылығына, нәтижәлелегенә (нәтижәлелегенә һәм экономлылығына) контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

муниципаль милектә булган, шул исәптән интеллектуаль эшчәнлек нәтижәләре һәм муниципаль берәмлек карамагындағы индивидуализация чарапары белән саклана торган мәлкәт белән идарә итү һәм эш итүнә билгеләнгән тәртибен үтәүне контролльдә тоту;

жирле бюджет акчалары исәбеннән салым һәм башка ташламалар һәм ёстенлекләр, бюджет кредитлары бирүнән нәтижәлелеген бәяләү, шулай ук жирле бюджет һәм муниципаль милектәге мәлкәт исәбенә юридик затлар һәм шәхси эшкуарлар тарафыннан башкарыла торган алыш-бирешләр буенча муниципаль гарантияләр һәм йөкләмәләр бирүнән яисә йөкләмәләрне үтәүне тәэммин итүнән законлылығын бәяләү, шулай ук муниципаль милектә булган мәлкәт һәм юридик затлар тарафыннан башкарыла торган алыш-бирешләрнең башка ысуллары буенча йөкләмәләрне үтәүне тәэммин итү;

муниципаль хокукий актлар проектларына финанс-икътисадый экспертиза (финанс-икътисадый нигезләмәләрнән нигезлелеген дә кертеп), муниципаль берәмлекнән чыгым йөкләмәләренә, шулай ук муниципаль программаларга кагылышлы өлешендә;

муниципаль берәмлектә бюджет процессын анализлау һәм аны камилләштерүгә юнәлтелгән тәкъдимнәр әзерләү;

жирле бюджет үтәлеше, үткәрелгән контроль һәм эксперт-аналитик чарапар нәтижәләре турында мәгълүмат әзерләү һәм мондый мәгълүматны жирлек советына һәм авыл жирлеге башлығына бири;

вәкаләтләр чикләрендә коррупциягә каршы торуга юнәлтелгән чарапарда катнашу;

Әгерже муниципаль районның «Сарсак-Умга авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке бюджеты акчаларын файдалануның законлылығын, нәтижәлелеген (эффективлылығын һәм экономлылығын) контрольдә тоту;

тышкы муниципаль финанс тикшерүе өлкәндә федераль законнар, Россия Федерациясе субъекты законнары, жирлек Советының Уставы һәм норматив хокукий актлары белән билгеләнгән башка вәкаләтләр.

Әлеге пунктта каралган район контроль-хисап палатасының бюджет вәкаләтләре «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнән контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенен гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәгә 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән нигезләмәләрне үтәп гамәлгә ашырыла.

6. Бюджет акчаларын баш бүлүче түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

1) расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характеристын тәэмин итә;

2) үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм аннан файдаланучылар исемлеген төзи;;

3) расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

4) бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләренең нигезләнүен тәшкил итә;

5) бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләренең лимитларын ведомство карамагындагы бүлүчеләргә һәм бюджет акчаларын алучыларга бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти.;

6) бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

7) жыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) дәүләт (муниципаль) биремнәрен төзи һәм раслый;

10) максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансферларны, шулай ук әлеге Кодекста билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан бирелгәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәэмин итә;

11) бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет Хисабын формалаштыра;

12) муниципаль берәмлек исеменнән аңа караган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җавап бирә;;

13) Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7. Бюджет акчаларын бүлүче түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

1) тиешле бюджет чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы бүлүчеләргә һәм (яки) бюджет акчаларын алучыларга бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

3) бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәрту буенча үз карамагындагы бюджет акчаларын баш бүлүчегә тәкъдимнәр кертә;

3.1) максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансферларны, шулай ук әлеге Кодекста билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан бирелгәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәэмин итә;

4) бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын баш бүлүченең үз карамагындагы аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Бюджет акчаларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет сметасын төзи һәм башкара;
житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;
үзенә каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтиҗәлелеген, максатчан характеристын тәэммин итә;
бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәрту буенча тиешле тәкъдимнәр кертә;
бюджет исәбен алыш бара (бюджет исәбен алыш баруны тәэммин итә);
бюджет Хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәэммин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет хисаплылыгын бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) тиешле рәвештә тапшыра;
Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә һәм алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

9. Бюджет керемнәренең баш администраторы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет керемнәре администраторлары исемлеген төзи;
урта сроклы финанс планын һәм (яки) бюджет проектын төзу өчен кирәkle белешмәләр бирә;;
касса планын төзу һәм алыш бару өчен мәгълүмат бирә;
бюджет керемнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганаклары исемлеге нигезендә бюджет керемнәре чыганаклары реестрын алыш бара;

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджетка керемнәрне фаразлау методикасын раслый;

Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

10. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары исемлеген төзи;
бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын түләү өчен билгеләнгән ассигнованиеләрне аның карамагына бүлеп бирелгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характеристын тәэммин итә;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторларына караган бюджет ассигнованиеләрен булә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының бюджет Хисабын формалаштыра;

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне фаразлау методикасын раслый;

бюджет ассигнованиеләренең нигезләнүен тәшкил итә.

11. Бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең), бюджет керемнәре баш администраторының (администраторының), эчке финанс тикшерүен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

Статья 6. Бюджет керемнәре

1. Бюджет керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри туләүләр турындагы законнар һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, салымнар һәм жыемнар турындагы Татарстан Республикасы законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Советның норматив-хокукый актлары нигезендә төзелә.

2. Жирле салымнар турында каарларга үзгәрешләр керту турында Совет каарлары, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган жирле бюджетлар керемнәрен үзгәртүгә китерә торган Совет каарлары чираттагы финанс елында һәм план чорына бюджет турында каар проекты Советка кертелгәнче 7 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

Статья 7. Бюджет чыгымнары

1. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнары нигезендә булугә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла., Чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә булырга тиеш.

Статья 8. Резерв фонды

1. Бюджетның чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының чыгым өлешендә закон чыгару (вәкиллекле) органнарының һәм закон чыгару (вәкиллекле) органнары депутатларының резерв фондларын булдыру тыела.

3. Башкарма комитетның резерв фонды күләме тиешле бюджетлар турындагы законнар (каарлар) белән билгеләнә һәм чыгымнарның гомуми күләме күрсәтелгән законнар (каарлар) белән расланган 3 проценттан артмаска тиеш.

4. Башкарма комитетның резерв фонды акчалары көтөлмәгән чыгымнарны финанс белән тәэммин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен һәм табигый бәләказалар һәм башка гадәттән тыш хәлләрнең нәтижәләрен бетерүгә бәйле башка

чараларны үткөрүгэ, шулай ук әлеге статьяның 6 пунктында күрсәтелгэн тәртиптә каралган башка чараларга жибэрелә.

5. Башкарма комитетның жирле бюджет составында каралган резерв фондының бюджет ассигнованиеләре Башкарма комитет каары буенча файдаланыла.

6. Жирле бюджет составында каралган Башкарма комитет резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану тәртибе башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

7. Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап тиешле бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапка күшүмтә итеп бирелә.

Статья 9. Бюджетта каралмаган чыгымнарны гамәлгә ашыру

1. Эгәр чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләре буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны яисә чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертүне күздә тоткан муниципаль хокукый акт кабул ителсә, мондый акт кабул ителгәнчегә кадәр, бер генә гавами-хокукый берәмлек тарафыннан да үтәлмәгән чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертүне күздә тоткан муниципаль хокукый актта чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен, шул исәптән Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына финанс ресурсларын тапшыру тәртибен һәм чыганакларын билгели торган нормалар булырга тиеш.

2. Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кабул итүгэ бюджет ассигнованиеләре булеп бириу яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгэ бюджет ассигнованиеләрен арттыру бюджет ассигнованиеләрен бюджет турындагы каарга тиешле бюджет ассигнованиеләрен керту шарты белән йә агымдагы финанс елында бюджетка өстәмә керемнәрнең тиешле чыганаклары булганда һәм бюджет чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда гына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Статья 10. Чыгым йөкләмәләре

1. Муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре тубәндәгеләр нәтижәсендә барлыкка килә:

федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы бүтән мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек (муниципаль берәмлек исеменнән) шартнамәләр (килешүләр) төзү;

жирле үзидарә органнары тарафыннан аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан муниципаль берәмлек исеменнән килешүләр төзү.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1, 3 пунктларында күрсәтелгэн муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм тиешле жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары исәбеннән үтәлә.

3. Муниципаль берәмлекнең әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында күрсәтелгэн чыгым йөкләмәләре федераль законнар (Татарстан Республикасы

законнары) нигезендэ җирле үзидарә органнарының муниципаль хокукий актлары белән билгеләнә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә җирле бюджетларга бирелә торган Татарстан Республикасы бюджетыннан субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

Әгәр муниципаль берәмлектә тиешле субвенцияләрне исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар артып китсә, муниципаль берәмлекнәң курсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәkle өстәмә чыгымнары финанс яғыннан тәэммин итү үз керемнәре һәм җирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

4. Җирлек советы, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләрне үтәп, депутатларның, сайланулы вазыйфаи затларның, муниципаль хезмәткәрләрнен, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренең хезмәт өчен түләү күләмнәрен һәм шартларын мөстәкыйль билгели.

5. Җирлек Советы, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән очраклардан тыш, федераль дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуксыз.

Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимиите органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясенән алышмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен бары тик үз финанс чаралары булганды гына (бюджетара трансферлардан тыш) билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

Статья 11. Җирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Җирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында курсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә җирлек бюджетында карала.

Статья 12. Җирлек бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр

1. Җирлек Советының Россия Федерациясе Бюджет кодесы таләпләре нигезендә кабул ителә торган каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту буенча җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганда барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында җирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда курсәтелгән субсидияләр бирүнең максатлары һәм шартлары җирлек Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган җирлек башкарма комитеты килешүләре белән билгеләнә.

Статья 13. Бюджет кытлыгы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына бюджет кытлығы, әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәп, бюджет турында Совет карары белән билгеләнә.

2. Бюджет дефициты, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм өстәмә норматив түләүләр буенча салым керемнәренең расланган қуләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең расланган еллык гомуми қуләменең 10 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлеккә карата РФ БК 136 статьясындагы 4 пунктында карапланча һәм гамәлгә ашырылган очракта, бюджет кытлығы, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренән керемнәрнең расланган қуләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык қуләменең 5 процентыннан артмаска тиеш.

Муниципаль берәмлек милкендәге акцияләрне сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрендән керемнәрне жирле бюджет кытлығын финанслау чыганаклары составында бюджет турында Совет карары белән расланган очракта һәм (яисә) жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар киму очрагында жирле бюджет кытлығы күрсәтелгән керемнәр суммасы һәм жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар қуләме чикләрендә әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

3. Бюджет үтәлеше турынданың 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

Бюджет кытлығын финанслау чыганаклары составында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасынданың аерма бюджет турынданың карап белән расланган очракта, бюджет дефициты әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

Статья 14. Жирлек алдынданың акчалата йөкләмәләре

1. Акча йөкләмәләре буенча жирлек алдынданың бурыч булып акча средстволары суммасы тора, аны жирлек алдынданың акчалата йөкләмә нигезендә билгеле бер датага түләргә тиеш.

2. Жирлекнең финанс активлары жирлек алдында акча йөкләмәләре буенча таләпләрне формалаштыра.

3. Жирлек алдынданың акчалата йөкләмәләре буенча бурычны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе) Эгержे муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә, моңа Россия Федерациясе Бюджет кодексында карапланча очраклардан тыш.

4. Акчалата йөкләмәләре (акчалата йөкләмәләре буенча бурычларны) исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләп хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93.2 статьясынданың 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93.2 статьясынданың 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр килешүдә башкасы билгеләнмәгән булса, җирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы җирлек бюджетының бердәм счетына күчергәннән бирле үтәлгән булып санала.

Статья 15. Бюджет кредитлары

1. Бюджет хисабына бюджет кредитлары Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына, юридик затларга, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм Совет карары белән билгеләнгән тәртиптә, шулай ук бюджет түрында Совет карары белән каралган шартларда һәм чикләрендә бирелә.

Статья 16. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр кертелә:

номиналь бәясе Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштырудан килгән акчалар һәм аларны түләүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

жирлек арасында Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының жәлеп итегендә һәм түләнгән кредитлары арасындагы аерма;

жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп итегендә һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма жирлек бюджетына Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәрту;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганаклары.

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаклары составына түбәндәгеләр кертелә:

жирлек милкендәге акцияләр һәм башка капиталында катнашу формаларын сатудан керемнәр;

жирлек бюджеты чарагары буенча курс аермасы;

Гарант тарафыннан муниципаль гарантияләрне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуку барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокуку гарантка юл кую белән бәйле очракта, жирлек гарантияләрен үтәүгә Россия Федерациясе валютасында жибәрелә торган акчалар күләме;

Россия Федерациясе валютасында жирлекнәң башка бурыч йөкләмәләрен түләүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

жирлек бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән жирлек бюджетының юридик затларга бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы;

жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән акчалар арасындагы аерма-жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта.

Агымдагы финанс елы башына жирлек бюджеты акчалары (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән кертелде) финанс хисап елында файдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләмендә агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук жирлек советының хокукий акты белән билгеләнгән күләмдә жирлек советының агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм жирлек исеменнән төзелгән товарлар белән тәэмин итүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар, финанс хисап елында финанс хисап елында бирелүе күрсәтелгән субсидияләр алучыларның финанс тәэминаты чыганагы булган акчалата йөкләмәләрен жирлек бюджеты турындагы карарда каралган очракларда файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләренең калдыгы суммасыннан артмаган күләмдә түләү өчен кирәkle сумма чикләрендә гамәлгә ашырылган юридик затларга субсидияләр бирүгә бюджет ассигнованиеләре каралган.

Калган акчалар белән идарә итү операцияләре составына жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта гамәлгә куючысы жирлек һәм шәхси счетлары Россия Федерациясе законнары нигезендә Әгерже районның Финанс-бюджет палатасында ачылган оешмаларның акчаларын жәлеп итү һәм кире кайтару кертелә.

Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаклары составына кертелә:

максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуку барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы жирлекнең муниципаль гарантияләрен үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме

Статья 17. Муниципаль бурыч

1. Муниципаль бурыч - жирлек тарафыннан кабул ителгән Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән бурыч йөкләмәләре төрләре нигезендә муниципаль бурыч алулардан, өченче затларның йөкләмәләре буенча гарантияләрдән барлыкка килә торган йөкләмәләр, башка йөкләмәләр.

2. Муниципаль бурыч структурасы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре төркемләвеннән гыйбарәт.

Районның бурыч йөкләмәләре түбәндәгеләргә йөкләмәләр рәвешендә була ала:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазыләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазыләргә);

2) Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациисе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында Россия Федерациисеннән жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) жирлек тарафыннан Россия Федерациисе валютасында кредит оешмаларыннан алынган кредитлар;

5) Россия Федерациисе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);

6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациисенең чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациисе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

3) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациисе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациисе валютасында белдерелгән Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;;

3) йөкләмәләре Россия Федерациисе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациисе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең Россия Федерациисе валютасында түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациисеннән жирлеккә жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртacha вакытлы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак вакытлы (биш елдан алыш 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

3. Муниципаль бурычның иң чик күләме, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) туләуләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән керемнәрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең гомуми еллық расланган күләменнән артмаска тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чараптар гамәлгә ашырылган очракта, муниципаль бурычның иң чик күләме, кире кайтарылмый торган туләуләрнең һәм (яисә) туләуләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән керемнәрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең расланган гомуми еллық күләменең 50 процентыннан артмаска тиеш.

Чираттагы финанс елының 1 гыйнварына кадәр муниципаль бурычның иң чик күләме агымдагы елның 1 гыйнварына бюджет кредитлары буенча муниципаль бурыч күләме чикләрендә әлеге пунктта билгеләнгән чикләуләрдән артып китәргә мөмкин һәм (яисә) агымдагы финанс елында жирле бюджетка Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жәлеп ителә торган бюджет кредитлары қытлығын финанслау чыганаклары составында бюджет турындагы карап расланган очракта күрсәтелгән кредитлар чикләрендә әлеге пункта билгеләнгән чикләуләрдән артып китәргә мөмкин.

4. Бюджет турында карап белән расланган Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме, хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турындагы хисап күрсәткечләре буенча, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменең 15 процентыннан артмаска тиеш.

Статья 18. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлекнең бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Әгәр Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе муниципаль бурыч йөкләмәсе түләү шартлары белән каралган түләү датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә түләүгә тапшырылмаса (йөкләмәләр шартлары һәм жирлекнең муниципаль хокукий актларында билгеләнгән гамәлләр кредитор тарафыннан башкарылмаса), күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр жирлекнең вәкиллекле органының муниципаль хокукий актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Муниципаль гарантияләр буенча Россия Федерациясе валютасындагы жирлекнең бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләрне туктатуга нигез булып торган вакыйгалар (хәлләр) килеп туганда тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп туган очракта муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирлекнең башкарма комитеты, әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклардан соң, Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукий акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациисе валютасында белдерелгэн күчерелә торган муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәптән төшерү суммаларын чагылдырмыйча аларны исәптән төшерү суммасына муниципаль бурыч қуләмен киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Элеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешуләре буенча Россия Федерациисе, Россия Федерациисе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түләнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациисе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең эмиссия шартлары нигезендә аларны тулы қуләмдә эмитлаштырган орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациисе законнарында каралган операцияләрне алмаштыру нәтиҗәсендә яисә башка операцияләр) муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең чыгару, түләү датасына кадәр, курсәтелгән орган каары буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылыша мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмитенты үзе тарафыннан чыгарылган муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча йөкләмәләрне түләп бетерү датасы житкәнче сатып алынган (алмашу нәтиҗәсендә алынган яисә Россия Федерациисе законнарында каралган башка операцияләр нәтиҗәсендә алынган) дип танырға хокуклы.

Статья 19. Муниципаль бурыч алулар

1. Муниципаль эчке бурыч алулар дигендә муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан авыл жирлеге исеменнән жирле бюджетка заем акчаларын җәлеп итү анлашыла, алар буенча Россия Федерациисе валютасында белдерелгэн бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Авыл жирлегенең муниципаль тышкы бурыч алулары дигендә, Россия Федерациисе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында, жирлек исеменнән жирле бюджетка федераль бюджеттан кредитлар җәлеп итү күздә тотыла, алар буенча Россия Федерациисе алдында чит ил валютасында белдерелгэн бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациисенең Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукуна Россия Федерациисе Бюджет кодексы һәм жирлек уставы нигезендә жирлек исеменнән жирлек башкарма комитеты ия.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштыру жирлек тарафыннан түбәндәге шартларны үтәгендә гамәлгә ашырыла:

1) районның бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычларның булмавы;

2) жирлек тарафыннан исемлеге Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның бер яисә берничә рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәҗәдән ким булмаган күләмдә кредит рейтинги алынса.

6. Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылығының уртacha дәрәҗәсе булган заемчылар төркеменә керткәn очракта, жирлек муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылығы күрсәткечләре күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылығының уртacha дәрәҗәсе булган заемчылар төркеменә кертелгәn очракта, муниципаль гарантияләрне бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр программаларын, шулай ук күрсәтелгәn программаларга үзгәрешләр кергәn очракта гына бирергә хокуклы.

8. Аны Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылығы түбән булган заемчылар төркеменә керткәn очракта, жирлек муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылығы күрсәткечләренең күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәrдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылығы түбән булган заемчылар төркеменә керткәn очракта, жирлек формасы буенча муниципаль эчке бурыч алуларны бары тик жирлекнең бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирлекнең түләү сәләтен торғызу планы кысаларында бирелгәn максатчан бюджет кредитлары рәвешендә генә башкарырга хокуклы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пункттында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пункттында каралган.

10. Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылығы түбән булган заемчылар төркеменә аны Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм 311 статьясы нигезендә кертелгәn очракта, жирлек муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләрне чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

11. Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылығы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгәn очракта, муниципаль эчке бурыч

алуларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе валютасында бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе валютасында расланган очракта гына (чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе валютасында) бирергә хокуклы

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында каралган жирлекнәң түләү сәләтен торғызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча жирлек йөкләмәләрен реструктуризацияләүне үткәрү рөхсәт ителми.

Статья 20. Чит ил валютасында бурыч алулар һәм жирлеккә гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алыша, Россия Федерациясеннән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алыш, максатчан чит ил кредитларын жәлеп ителгән чараларны куллану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

Статья 21. Муниципаль бурыч алуларның ин чик қуләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның ин чик қуләме дип тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирле бюджетка акча жәлеп итүнен жыелма қуләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү қуләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнен гомуми суммасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алыш, жирле бюджет кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлекнәң бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында жирлек бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан артып китсә, һәм агымдагы елның 1 гыйнварына жирле бюджет акчаларының курсәтелгән арттыру суммасында барлыкка килгән бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып киткән очракта, агымдагы финанс елына бурыч алуларның ин чик қуләмен киметеп, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелергә тиеш.

Статья 22. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычыннан һәм жирлекнәң бурыч тотрыклылыгының ин чик курсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы каар нигезендә муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлекнәң чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда), чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына торышы буенча), шул исәптән Россия Федерациясе валютасындагы

муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югара чиге күрсәтелеп, югара чик билгеләнә, (җирлекнең чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта).

3. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югара чикләре (җирлекнең чит ил валютасындағы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4 нәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләрне үтәгендә билгеләнә.

4. Муниципаль бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында расланган карап нигезендә, кире кайтарылмың торган керемнәрнең һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән түләүләрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләменнән артмаска тиеш.

5. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме түбәндәге таләпләрне үтәгендә жирле бюджет турындағы карап белән раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карап белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменең 10 процентыннан артмаска тиеш, моңа Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменнән тыш;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычны түләү һәм хезмәт күрсәту буенча чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән түләүләрнең еллык суммасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында расланган карап нигезендә 20 процентыннан артмаска тиеш, жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренең һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең; курсәтелгән нисбәтне исәпләгендә, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан соң бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә җибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

Статья 23. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы

1. Чит ил валютасындағы муниципаль гарантияләр программы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасындағы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге мәгълүматларны курсәтеп:

1) һәр юнәлеш (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча принципаллар атамаларын курсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары) ;

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәэмим ителә торган йөкләмәләр валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукуы булу (булмау) ;

5) гарантияләрне бирү һәм үтәүнен башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белэн тээмин ителэ торган йөклэмэлэр белдерелгэн валютада бирелэ һэм үтэлэ.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантиялэр программысы бюджет турындагы каарга кушымта булып тора.

Статья 24. Муниципаль тышкы бурыч алуулар программысы

1. Чираттагы финанс елына һэм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алуулар программысы максатчан чит ил кредитларын һэм (яисэ) чираттагы финанс елында һэм план чорында чит ил валютасында тулэнгэн чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жэлеп ителэ торган һэм (яисэ) чит ил валютасында тулэнгэн бюджет кредитлары исемлегеннээн гыйбарэт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алуулар программысы белэн билгелэнэ:

1) Чираттагы финанс елында һэм план чорында (чираттагы финанс елында) жирле бюджетка жэлеп ителэ торган бюджет кредитлары буенча бурыч йөклэмэлэрэн түлэү срокларында жирле бюджетка максатчан чит ил кредитларын файдалану кысаларында чит ил валютасында федераль бюджеттан жирле бюджетка жэлеп иту куләме һэм максатчан чит ил кредитларын файдалану кысаларында жирле бюджетка жэлеп ителэ торган бурыч йөклэмэлэрэн түлэү сроклары;;

2) максатчан чит ил кредитларын файдалану кысаларында жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасында жэлеп ителгэн бюджет кредитлары буенча чираттагы финанс елында һэм план чорында (чираттагы финанс елында) жирлекнең бурыч йөклэмэлэрэн түлэү куләме.

3. Чираттагы финанс елына һэм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алуулар программысы чираттагы финанс елына һэм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында каарга кушымта булып тора.

Статья 25. Муниципаль эчке бурыч алуулар программысы

1. Чираттагы финанс елына һэм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алуулар программысы чираттагы финанс елында һэм план чорында (чираттагы финанс елында) гамэлгэ ашырыла һэм (яисэ) тулэнгэн тиешле бурыч йөклэмэлэрэ төрлэрэ буенча муниципаль эчке бурыч алуулар исемлегеннээн гыйбарэт.

2. Муниципаль эчке бурыч алуулар программысы белэн түбэндэгелэр билгелэнэ:

1) Чираттагы финанс елында һэм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алууларны гамэлгэ ашырганда барлыкка килэ торган бурыч йөклэмэлэрэн түлэүнең иң чик сроклары тиешле бурыч йөклэмэлэрэ төрлэрэ буенча жирле бюджетка акча жэлеп иту куләмнэрэ һэм тиешле бурыч йөклэмэлэрэ төрлэрэ буенча бурыч йөклэмэлэрэн түлэүнең иң чик сроклары.;

2) тиешле бурыч йөклэмэлэрэ төрлэрэ буенча Россия Федерациисе валютасында белдерелгэн муниципаль бурыч йөклэмэлэрэн түлэү куләмнэрэ.

3. Чираттагы финанс елына һэм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алуулар программысы чираттагы финанс елына һэм план чорына тиешле бюджет турында каарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациисе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткөрү муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылдырылмый

Статья 26. Россия Федерациисе валютасында муниципаль гарантияләр программы

1. Россия Федерациисе валютасындагы муниципаль гарантияләр программы, түбәндәгем мәгълүматларны күрсәтеп, Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациисе валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) һәр юнәлеш (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча принципаллар атамаларын күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары) ;

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокуки булу (булмау) ;

4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациисе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациисе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациисе валютасындагы муниципаль гарантияләр программы бюджет турында тиешле карага күшүмтә булып тора.

Статья 27. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштыруның иң чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең иң чик күләме номиналь бәя буенча тиешле бюджет турында Каарда билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләреннән тыш жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

Статья 28. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында шартнамәдән яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) барлыкка килгән акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәэммин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәэммин итми, шул исәптән принципалга аларның вакытыннан алда үтәлеше яисә принципал йөкләмәләрен үтәү вакыты якынлашкан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә һәм үтәлә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның үзенә тәэммин ителгән йөкләмәсө буенча гарантия суммасы чикләрендә субсидиар жаваплылык tota.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

- 1) Гарант исеме һәм Гарант исеменнән гарантия биргән орган исеме;
- 2) бенефициарның исеме;

- 3) принципалның исеме;
  - 4) гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исемен, бәяләмәсен һәм Номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләрне үтәү вакытын, якларның атамаларын, төп йөкләмәнең башка мәһим шартларын күрсәтеп));
  - 5) Гарант йөкләмәләре құләме һәм гарантиянең ин чик суммасы;
  - 6) гарантия бири нигезләре;
  - 7) гарантия үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);
  - 8) гарантиянең гамәлдә булу срокы;
  - 9) гарантия очрагын билгеләү, гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе;
  - 10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;
  - 11) гарантия буенча йөкләмәләрне Гарант тарафынан үтәү тәртибе;
  - 12) гарантиянең тулы құләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә, принципалның гарантия белән тәэммин ителгән йөкләмәләренең тулы құләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә (туктатылганда) гарантия суммасын киметү нигезләре һәм гарантиядә билгеләнгән башка очракларда;
  - 13) гарантияне туктату нигезләре;
  - 14) гарантның алдан язма ризалығынан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;
  - 15) муниципаль гарантия буенча бенефициарга Гарант тарафынан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга Гарант таләбе хокукуы булу яисә булмау (принципалга карата гарантның регресс таләбе, регресс);
  - 16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукий актларында, Гарант исеменнән гарантия биричесе орган актларында билгеләнгән белешмәләр.
7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукуын күздә тотмый торган муниципаль гарантия бары тик муниципаль гарантия бирә торган жирлек милкендәге муниципаль гарантияне биричесе шәһәр жирлеге карамагындағы хужалық жәмгияте йөкләмәләре (өлешләре) буенча гына бирелә ала. Принципалны тулысынча яисә өлешчә хосусыйлаштырган очракта мондый муниципаль гарантия гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукуы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясы һәм Россия Федерациясе граждан законнары таләпләренә туры килә торган жирлек башкарма комитеты актларында билгеләнгән вакытта гарантның принципалга карата регресс таләбен канәгатьләндеру буенча принципалның йөкләмәләрен үтәүне тәэммин итү бурычы барлыкка килә, тулы құләмдә яисә гарантиянең нинди дә булса өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә барлыкка килгән. Күрсәтелгән тәэмминат бирелгәнче муниципаль гарантияне үтәү рөхсәт ителми.
8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.
9. Гарант бенефициарның алдан язма рөхсәтеннән башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртергә хокукулы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарның гарантка карата булган таләплөр, яңа хүҗага (сатып алучыга) облигациягэ хокукларның яңа хүжасына (эмитентка) күчүгэ, принцип (эмитентның) йөклөмөлөрен үтәүгэ бәйле рөвештә, кыйммәтле кәгазыләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләплөрнөң хокукларын тапшырудан (күчүдән) тыш, алдан язма ризалыгыннан башка тапшырыла (бүтән нигезләр буенча күчәргэ) алмый.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә курсәтелгән очракларда һәм нигезләр (шул исәптән әлеге статьяның 6 пункттындагы 14 пунктчасында курсәтелгән гарантның язма ризалыгыннан башка үзгәртелгән очракта), шулай ук бу статьяның 7 пункттында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 5 пункттында билгеләнгән бурыч принципалы үтәлгәндә Гарант тарафыннан таныла.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турында бенефициар таләбе (гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе) гарантиядә билгеләнгән очракта гына гарантка бирелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе гарантиядә билгеләнгән тәртиптә, гарантиядә курсәтелгән документларны күшүп, язма рөвештә гарантка белдерелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантиядә һәм муниципаль гарантияне бирү турындагы килешүдә билгеләнгән срокыннан элек гарантияне үтәү турында таләплөрне, шул исәптән принципалның гарантиясе белән тәэммин ителгән йөклөмөлөрне үтәү срокы якынлашкан дип санала торган вакыйгалар (шартлар) вакытында да, курсәтергә хокуклы түгел.

14. Гарант гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнөң күчермәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта, бенефициарның курсәтелгән таләпкә күшүп бирелгән документлар белән Гарант гарантия үтәлеше турындагы таләбен карага һәм гарантия шартларына таләпләр һәм аңа күшүп бирелгән документлар туры килү-килмәвен тикшерергә тиеш.

16. Гарант гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа күшүп бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарта.:

1) гарантия бирелгән срок тәмамланғаннан соң (гарантиянең гамәлдә булуу срокы) гарантка таләп һәм (яисә) аңа күшүп бирелгән документлар гарантка тапшырылган);

2) таләп һәм (яисә) аңа күшүп бирелгән документлар гарантиядә билгеләнгән тәртипнө бозып, гарантка тапшырылды;

3) таләп һәм (яисә) аңа күшүп бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципалның гарантия белән тәэммин ителгән йөклөмөлөрнөң тиешле үтәлешен кабул итүдән баш тартты;

5) әлеге статьяның 7 пункттында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 6 пункттында билгеләнгән очракларда;

6) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

17. Гарантиянең үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм (яисә) аңа күшүп бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) муниципаль гарантия шартларына туры

килми дип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант бенефициар таләбенә каршы принципал тәкъдим итә алырлык каршылыкларны чыгарырга хокуклы. Гарант хәтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да әлеге каршылыкларга хокуқын югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен һәм аңа күшүп бирелгән документларны нигезле һәм муниципаль гарантиянең тиешле шартлары дип танылган очракта, гарант гарантия буенча йөкләмәне гарантиядә билгеләнгән вакытта үтәргә тиеш.

20. Гарантның бенефициар каршындагы муниципаль гарантиядә каралган йөкләмәссе гарантия белән тәэмин ителгән принципалның срогы чыккан йөкләмәләре күләмендә, ләкин гарантия суммасыннан да артмый.

21. Гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициар алдындагы йөкләмәсе туктатыла:

1) гарантта билгеләнгән күләмдә бенефициарга Гарант тарафыннан акча түләп;;

2) гарантиядә билгеләнгән вакыт узганнын соң, ул бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу срогы);

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләрен үтәгән йә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка бирелгән гарантия үтәлеше турында гарантка карата таләп булу-булмауга карамастан) туктатылган очракта, яисә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка биргән таләпләр булу-булмауга карамастан);

4) гарантка кире кайтару юлы белән бенефициарның үз хокукларыннан һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча үз йөкләмәләреннән азат итү турында язма гаризасы буенча үз хокукларыннан баш тартуы нәтижәсендә, принципал тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантия буенча мондый гарантия буенча бенефициарлар һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр фактта булмаган очракта гарантияне кире кайтару нәтижәсендә, гарантны гарантия буенча үз йөкләмәләреннән азат итү турында;

5) әгәр тәэмин ителешенә гарантия бирелгән принципалның йөкләмәсе билгеләнгән срокта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яисә) гарантка гарантия үтәлеше турында гарантка таләп куйганинан соң төп йөкләмәне (шул исәптән принципалны һәм (яисә) бенефициарны бетерүгә бәйле рәвештә) туктатуга яисә аның гамәлдә булмавын алыш-биреш дип тануга бәйле рәвештә;;

7) бенефициарның башка затка яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча гарантка гарантия, хокуклар һәм (яисә) бурычлар буенча таләп хокукларын бүтән затка тапшырган очракта, гарантның алдан язма ризалыгыннан (курсәтелгән таләпләрнең (хокукларның һәм бурычларның) яна хужасына (сатып алучыга) облигациягә хокукларның яна хужасына (сатып алучыга) күчченә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазыләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләрне (хокукларын) алдан тапшырудан (кучудән тыш), принципалның (эмитентның));

8) принципал тарафыннан башка затка тапшырылган яисә принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча башка затка күчкән очракта, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка, төп йөкләмә буенча принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча принципал тарафыннан тапшырылган очракта;;

9) гарантияләрдә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләр буенча гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Гарантның аның буенча йөкләмәләре туктатылғаннан соң бенефициарның гарантияне тотып калу күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларны сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган Гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләрнең килеп чыгуы турында мәгълүм булган принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуку барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукларның гарантка юл куюы белән бәйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәпкә алына, э мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуку барлыкка килүгә китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокуку гарантка юл кую белән бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү йөзеннән түләнгән акчалар регресси тәртибендә гарантка кайтару яисә гарантка бенефициарның принципалга карата бирелгән таләп хокукларын үтәү йөзеннән алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэммин ителгән кредитлар һәм кредитлар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәэммин ителгән кредит (займ) акчаларын максатсыз файдалану факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турында шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турында килешүдә билгеләнгән жаваплылыкка ия.

29. Бенефициарлар булып торган йөкләмәләрне тәэммин итүдә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантиялэрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

Статья 29. Муниципаль қыйммәтле кәгазыләр

1. Жирлек исеменнән чыгарылган қыйммәтле кәгазыләр муниципаль қыйммәтле кәгазыләр дип таныла.

2. Муниципаль қыйммәтле кәгазыләрнең эмитенты-жирлек уставы муниципаль бурыч ауларны тормышка ашыру хокукуна ия булган башкарма комитет.

5. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль қыйммәтле кәгазыләр төрләре һәм аларның эмиссиясе һәм мөрәҗәгатьләре тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

Статья 30. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләренә, шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга субсидияләрдән тыш) субсидияләр бирү

1. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр алынмый калган керемнәрне каплау һәм (яки) Россия Федерациясе территориясендә житештерелгән җиңел һәм мотоцикллардан, винодель продуктларыннан тыш, товарлар житештерүгә (подаклизы товарларга), эшләр башкауга, хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны каплау максатларында түләүsez бирелә.

2. Юридик затларга (әлеге статьяның 6 - 8 пунктларында күрсәтелгән субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә жирле бюджеттан субсидияләр - жирле бюджет турында муниципаль берәмlek Советы каарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль Башкарма комитетның хокукий актларында яисә жирле үзидарә вәкаләтле органнарының актларында каралган очракларда һәм тәртиптә бирелә.

3. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирүне җайга сала торган муниципаль хокукий актлар Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләргә туры килергә тиеш һәм аларны түбәндәгеләр билгеләргә тиеш.:

1) субсидияләр алу хокукуна ия булган юридик затларны (муниципаль учреждениеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларны, физик затларны - товар, эш, хезмәт житештерүчеләрне (муниципаль учреждениеләрдән тыш) сайлап алу категорияләре һәм (яисә) критерийлары;

2) субсидияләр бирүнен максатлары, шартлары һәм тәртибе;

3) биргәндә билгеләнгән шартлар бозылган очракта, тиешле бюджетка субсидияләрне кире кайтару тәртибе;

4) финанс белән тәэмин итү чыганагы күрсәтелгән субсидияләр булган субсидия алучының акчалата йөкләмәләрен түләү өчен кирәkle сумма чикләрендә бирелгән субсидияләрдән тыш, хисап финанс елында товарлар житештерү (гамәлгә ашыру), эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны финанс белән

тәэмін итү максатларында бирелгән субсидияләр калдыкларын кире кайтару очраклары һәм тәртибе (финанс белән тәэмін итү чыганагы-курсәтелгән субсидияләр));

5) субсидия бируче бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) һәм муниципаль финанс тикшерүе органы тарафыннан субсидияләр бируч шартларын, максатларын һәм тәртибен үтәүне мәжбүри тикшерү турында нигезләмәләр.

3.1. Әлеге статьяда караплан субсидияләрне алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны бозган очракта, тиешле акчалар әлеге статьяның 3 пунктында һәм 8 пунктында дүртенче абзацында караплан норматив хокукий актларда, муниципаль хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетына кире кайтарылырга тиеш.

4. Әлеге статьяда курсәтелгән субсидияләр биргәндә, аларны субсидияләр бируч турында шартнамәләргә (шартнамәләргә), норматив хокукий актларга һәм (яисә) аларны биручне жайга сала торган муниципаль хокукий актларга һәм әлеге шартнамәләр (килешүләр) буенча йөкләмәләрне үтәү максатларында төзелгән шартнамәләргә (килешүләргә) кертелүче мәжбүри шарт булып, шартнамәләр (шартнамәләр) буенча тәэмін итүчеләр (подрядчылар, башкаручылар) булып торучы субсидияләр алучыларның һәм килешүләр (килешүләр) буенча, устав (жыелма) капиталларында гавами-хокукий берәмлекләр катнашында муниципаль унитар предприятиеләрдән, хужалык ширкәтләреннән һәм жәмғыятыләрдән тыш, шулай ук мондый ширкәтләр һәм жәмғыятыләр катнашында аларның устав (жыелма) капиталларында субсидияләр бируч турында шартнамәләр (килешүләр) буенча йөкләмәләрне үтәү максатларында төзелгән бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) һәм дәүләт (муниципаль) финанс контроле органнары тарафыннан аларның устав (жыелма) капиталларында, субсидияләр биручнең максатлары һәм тәртибе.

4.1. Әлеге статьяда караплан субсидияләр биргәндә юридик затларга, товарлар житештерүгә (реализацияләүгә), эшләр башкаруга, хезмәтләр курсәтүгә һәм (яисә) норматив хокукий актларга, аларны биручне жайга сала торган муниципаль хокукий актларга, алынган чит ил валютасы акчалары исәбеннән сатып алуны тыю, товарлар житештерүгә (реализацияләүгә), эшләр башкаруга, хезмәтләр курсәтүгә һәм (яисә) норматив хокукий актларга бәйле чыгымнарны финанс белән тәэмін итүгә субсидияләр бируч турында шартнамәләргә (шартнамәләргә) кертелә торган, югары технологияле чит ил жиһазларын, чималын һәм комплектлау әйберләрен сатып алганда (жибәргәндә), шулай ук әлеге чарапларны норматив хокукий актларда, курсәтелгән юридик затларга субсидияләр биручне жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка операцияләр бируч максатларына ирешүгә бәйле рәвештә ғамәлгә ашырыла.

5. Әлеге статьяда караплан субсидияләр муниципаль-хосусый партнерлык турында килешүләрдә, муниципаль-хосусый партнерлык турында Россия Федерациясе законнарында, концессион килешүләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә төзелгән концессия килешүләрендә караплан шартлар һәм сроклар нигезендә жирле бюджеттан бирелә.

6. Бюджет турында караплар юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга конкурс нигезендә

бирелә торган субсидияләр рәвешендә грантлар бирүгә бюджет асигнованиеләре каралырга мөмкин.

Күрсәтелгән субсидияләрне жирле бюджеттан бирү тәртибе, әгәр әлеге тәртип әлеге пунктның беренче абзацында караптар белән билгеләнмәгән булса, Башкарма комитетның муниципаль хокукий актлары белән билгеләнә.

7. Бюджет турындагы карапда жирле бюджеттан акцияләрнең (өлешләренең) 100 процента муниципаль берәмлекнеке булган юридик затларга, әлеге юридик затлар милкендәге капиталь төзелеш объектларына һәм (яисә) аларның күчемсез мөлкәт объектларын сатып алуга, алга таба Россия Федерациясе законнары нигезендә мондый юридик затларның устав капиталларын арттырып, жирле бюджеттан субсидияләр бирүгә бюджет асигнованиеләре каралырга мөмкин.

Әлеге пунктның беренче абзацында караптан субсидияләр бирү турындагы караптар жирле бюджеттан Башкарма комитетның муниципаль хокукий актлары рәвешендә алар билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

Әлеге пунктның беренче абзацында караптан субсидияләр бирү бюджет акчаларын аучы арасында төзелә торган шартнамә (килешү) һәм субсидия бирелә торган юридик зат тарафыннан гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән шартнамәгә (килешүгә) әлеге пунктның беренче абзацында караптан субсидия бирелүче юридик затның дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтуләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә алынган акчалар исәбеннән сатып алуны гамәлгә ашырырга, шулай ук хисап финанс елында файдаланылмый торган субсидиянең калган калдыгын (әлеге пунктның беренче абзацында караптан субсидиядән тыш) тиешле бюджетка кире кайтару турындагы нигезләмә кертелергә тиеш (хисап елында, субсидия бирүче бюджет акчаларын аучы тарафыннан әлеге пунктның дүртенче абзацында күрсәтелгән норматив хокукий (хокукий) актларда билгеләнгән тәртиптә кабул ителмәсә, агымдагы финанс елында субсидия бирү максатларында әлеге акчалардан файдалану ихтияжы булу турында Карап кабул ителмәсә.

Субсидияләр бирү турындагы шартнамәләргә (килешүләргә) таләпләрне дә кертеп, әлеге пунктта караптан субсидияләр бирү тәртибе, аларны бирү сроклары һәм шартлары белән жирле бюджеттан муниципаль хокукий актлар белән билгеләнә.

8. Жирле бюджеттан әлеге статьяның 1 һәм 8 пунктларында күрсәтелгән юридик затларга субсидияләр бирү турында шартнамәләр (килешүләр) төзү һәм муниципаль-хосусый партнерлык турында килешүләр, муниципаль берәмлек исеменнән расланган бюджет йөкләмәләре лимитларының гамәлдә булу срокыннан артып китүче концессион килешүләр төзү Башкарма комитет караптарында билгеләнгән тәртиптә караптан очракларда гамәлгә ашырыла.

2 бүлек. БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ ҺӘМ КАРАУ

Статья 31. Бюджет проектын төзу нигезләре

1. Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин иту максатларында социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә төзелә.

2. Жирле бюджет проекты Россия Федерациисе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителә торган жирлек Советының муниципаль хокукий актлары нигезендә жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә төзелә.

Бюджет проекты жирлек Советының муниципаль хокукий актлары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яки өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

Әгәр жирле бюджет проекты чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, жирлек башкарма комитеты муниципаль берәмлекнең уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

Статья 32. Бюджет проектын төзү өчен кирәkle белешмәләр

1. Бюджет проектын үз вакытында һәм сыйфатлы итеп төзү максатларында Әгерже районның Финанс-бюджет палатасы килешү нигезендә башка финанс органнарыннан, шулай ук дәүләт хакимиятенең башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәkle белешмәләр алырга хокуклы.

2. Район бюджеты проектын төзү тубәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациисе Президентының Россия Федерациисе Федераль Собраниесенә еллык юлламасының бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре;

Россия Федерациисе Бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәleshләре (Татарстан Республикасы бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәleshләре, муниципаль берәмлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәleshләре);

социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр керту проекты) ;

дәүләт (муниципаль) программалары проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр керту проектлары).

Статья 33. Социаль-икътисадый үсеш фаразы

1. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы кимендә өч ел вакыт эчендә эшләнә.

2. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы ел саен Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә эшләнә.

Авыл жирлегенең социаль-икътисади үсеш фаразы, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 154 статьясындагы 1 пунктның икенче абзацында билгеләнгән очраклардан тыш, Әгерже районы Башкарма комитеты һәм Әгерже муниципаль районы Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә эшләнә ала.

3. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советына бюджет проектын керту турында Карап кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын ёстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма язында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

5. Бюджет проектын төзү яки карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәрту бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

6. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын эшләү, әлеге статьяның 2 пунктындагы икенче абзацы белән билгеләнгән очрактан тыш, жирлек Башкарма комитетының вәкаләтле органы (вазыйфаи заты) тарафыннан башкарыла.

7. Озак сроклы чорга муниципаль берәмлекнең бюджет фаразын формалаштыру максатларында, РФ БК 170.1 статьясы нигезендә, Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә, озак сроклы чорга социаль-икътисадый муниципаль берәмлекнен фаразлары эшләнә.

Авыл жирлегенең Ozak вакытка исәпләнгән социаль-икътисади үсеш фаразы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 154 статьясындагы 1 пунктының икенче абзацында билгеләнгән очрактан тыш, жирлек башкарма комитеты һәм Эгерже муниципаль районы Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә, Эгерже районы Башкарма комитеты тарафыннан эшләнергә мөмкин.

Статья 34. Бюджет керемнәрен фаразлау

Жирлек бюджетының керемнәре жирлек Советына бюджет турында карап проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган Россия Федерациясе салымнары һәм жыемнар турындагы законнар, Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек бюджетының салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль хокукый актлар шартларында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразлары нигезендә фаразлана.

Жирлек Советы каарларына салымнар һәм жыемнар турында жирлек советына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карап проектын керткәннән соң кабул ителгән, жирлек советының күрсәтелгән каарларының Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварыннан да соңга калмыйча үз көченә керүе турындагы нигезләмәләрне үз эченә алырга тиеш.

Статья 35. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру финанс-бюджет палатасы билгеләгән методика нигезендә һәм тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла.

3. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль йөкләмәне, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

Статья 36. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны тормышка ашыру сроклары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү, әлеге программаларны формалаштыру һәм тормышка ашыру турында каарлар кабул итү тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме, программаны расланган муниципаль хокукий акт нигезендә, бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча бюджет турындагы каар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап тормышка ашырылырга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы законга (каарга) ул үз көченә кергән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткәру тәртибе һәм аның критерийлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтиҗәләре буенча муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс елыннан башлап туктатылырга яки үзгәртергә, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклеге турында Карап кабул ителергә мөмкин.

Статья 37. Муниципаль юл фонды

Муниципаль юл фонды жирлек Советы каары белән төзелә.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләме чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турындагы каар нигезендә жирлек Советы каары белән билгеләнгән муниципаль берәмлек бюджеты керемнәренең фаразланыла торган күләменнән ким булмаган күләмдә раслана.:

Россия Федерациясе территориясендә житештерелә торган дизель һәм (яисә) карбюратор (инжектор) двигательләре өчен автомобиль бензинына, туры куу бензинына, дизель ягулыгына, мотор майларына жирле бюджетка күчерелергә тиешле акцизлар;;

муниципаль юл фонды булдыруны күздә тоткан жирлек Советы каары белән расланган жирле бюджетка башка төрле керемнәр кертү тәртибе раслана.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе жирлек Советы каары белән билгеләнә.

Муниципаль юл фондының агымдагы финанс елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре чираттагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга жибәрелә.

Статья 38. Бюджет турында карап проектында карау һәм раслау өчен тәкъдим ителә торган күрсәткечләр составы

1. Бюджет турында Совет каарында бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарың гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш.

2. Бюджет турында карап белән раслана:

бюджет керемнәренең Баш администраторлары Иsemлеге;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Иsemлеге;

бюджет ассигнованиеләрен Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлекнең программ булмаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү, шулай ук бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, шулай ук, Россия Федерациясе БК, Татарстан Республикасы Законы, Муниципаль берәмлек Советының муниципаль хокукий акты белән билгеләнгән очракларда, бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы);

гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

план чорының икенче елына, Чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта, шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарың гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 процента күләмендә (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган);

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

муниципаль эчке бурычның иң югары чиге, Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтелеп,;

Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнгән башка курсәткечләр.

3. Бюджет турында Совет каары белән, чираттагы финанс елыннан башлап, бюджет турындагы каарда тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән артыграк билгеләнгән максатларга, кертүгә (бюджетта чагылдыруга) тәкъдим ителә торган салым булмаган керемнәрнең аерым төрләре (төрләре) буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралган.

3 бүлек. БЮДЖЕТНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

Статья 39. Бюджет турында каар проектын жирлек Советы каравына керту

1. Бюджет турындагы каар проекти Башкарма комитет тарафыннан Совет каарларында билгеләнгән срокларда, әмма агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча түбәндәге документлар һәм материаллар белән бер үк вакытта совет каравына кертелә:

Россия Федерациясе Бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Татарстан Республикасы бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекләрнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре));

агымдагы финанс елының узган чорында тиешле территориянең социаль-икътисадый үсешенең якинча йомгаклары һәм агымдагы финанс елында тиешле территориянең социаль-икътисадый үсешенең көтелгән нәтижәләре;

муниципаль берәмлек территориясен социаль-икътисадый үстерү фаразы;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына тиешле территориягә берләштерелгән бюджетның төп характеристикалары фаразы (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, чыгымнарның дефицитның (профицитның) гомуми күләме, йә уртacha сроклы финанс планы расланган;

бюджет проектина ацлатма языу;

методикалар (методикалар проектлары) һәм бюджетара трансферларны бүлүнне исәпләү;

муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына;

агымдагы финанс елына бюджет үтәлешен бәяләү;

район Советы, суд системасы органнары, тышкы муниципаль финанс контроле органы тарафыннан тәкъдим ителгән әлеге органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыклар барлыкка килгән очракта, тапшырыла;

бюджет керемнәре чыганаклары реестры;

башка документлар һәм материаллар.

Дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен булу бюджеты турындагы каар расланган очракта, бюджет турында закон проектина (каарларга) дәүләт

(муниципаль) программалары паспортлары (курсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары) тапшырыла.

Әгәр бюджет турында карап проекты бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән күшымта булмаса, бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән күшымта бюджет турында карап проектына аңлатма язына күшымталар составына кертелә.

Статья 40. Бюджет турында карап проектын карау һәм аны раслау тәртибе

1. Чираттагы финанс елына бюджет турында карап проекты кертелгәннән соң 3 көн эчендә җирлек башлыгы аны районның Контроль-хисап палатасына экспертиза үткәрү өчен жибәрә.

2. Районның контроль-хисап палатасы бер атна эчендә бюджет турында карап проекты турында бәяләмә әзерли, житешсезлекләр ачыкланган очракта.

Районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе Совет депутатлары тарафыннан бюджет турында карап проектына төзәтмәләр әзерләгәндә исәпкә алына.

3. Кертелгән Чираттагы финанс елына бюджет турындагы карап проекты, районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән, советның даими комиссияләренә, шулай ук Совет депутатларына карауга жибәрелә.

4. Бюджет турында карап проектын жибәргәннән соң бер атна эчендә контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән советның даими комиссияләренә муниципаль берәмлек бюджеты турында карап проектын беренче уқылыш үткәрелә.

Беренче уқылышта муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карап проектының төп параметрларын хуплау каралган.

Беренче уқылышта кабул ителгән бюджет проекты, алга таба гавами тыңлаулар уздыру максатларында, массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарылырга тиеш.

5. Ачык тыңлаулар үткәргәннән соң, бюджет турындагы карап проекты Совет тарафыннан 14 декабрьдән дә соңга калмыйча икенче уқылышта карала.

Икенче уқылышта бюджет турында карап проекты тулысынча кабул ителә.

6. Бюджет турында карап проекты буенча килештерелмәгән сораулар килеп туган очракта, җирлек Советы Рәисе карапы белән килештерү комиссиясе төzelә, аңа җирлек башкарма комитеты һәм җирлек советы вәкилләренең тигез саны керә.

Килештерү комиссиясе Совет рәисе тарафыннан расланган регламент нигезендә бюджет турында карап проектының беренче һәм икенче уқылыши арасындагы бәхәсле мәсьәләләрне карый.

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында Совет кабул иткән карап 5 эш көне дәвамында җирлек Советы Рәисенә кул кую өчен жибәрелә. Җирлек бюджеты турындагы карап аңа кул куйғаннан соң жиде көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыгарга тиеш.

8. Советның бюджет турындагы карапы Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

9. Эгэр бюджет турында Совет карары агымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәсә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

4 булек. БЮДЖЕТ ҮТЭЛЕШЕ

Статья 41. Бюджет үтәлеши нигезләре

1. Бюджет үтәлеши жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә. Бюджет үтәлешиен оештыру Эгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасына йөкләнә.

2. Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомствога буйсынуы нигезендә башкарыла.

Статья 42. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

1. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алыш бару тәртибе Эгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр керту Эгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы рәисе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган курсәткечләре бюджет турындагы каарга туры килергә тиеш.

Эгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы рәисе бюджет турындагы каарга үзгәрешләр керту турында Каар кабул ителгән очракта, жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертә.

3. Эгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы рәисе каарлары нигезендә, бюджет турындагы каарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертелергә мөмкин:

гавами норматив йөкләмәләрне үтәү өчен караган бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта - агымдагы финанс елында аларны үтәү өчен бюджет турында каар белән расланган ассигнованиеләрнең гомуми күләме чикләрендә, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында резервланган акчаларны яңадан бүлү хисабына аны 5 проценттан да артмаган күләмдә арттыру белән;

бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең, алучыларның функцияләрен һәм вәкаләтләрен үзгәрткән очракта, шулай ук муниципаль милекне тапшыру, бюджет акчаларын бүлүчеләрнең (алучыларның) ведомство буйсынуы үзгәрү һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан РФ БК 154 статьясындагы 5 пунктында караган бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары акчаларына түләтүне һәм (яисә) бу акчаларны суд чыгымнарын түләү, казна учреждениесе ТАРАФЫННАН Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән салым, жыемнар, пенялар, штрафлар, шулай ук социаль түләүләр (гавами норматив йөкләмәләргә кертелгән түләүләрдән тыш) суммаларын арттыру хисабына күчерүне күздә тоткан суд актларын үтәгән очракта (гавами норматив йөкләмәләргә кертелгән түләүләрдән тыш);

резерв фонdlары акчаларын, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында башка рәвештә резервланган акчаларны файдаланган очракта, бюджет турындагы каарда аларны куллану күләме hәм юнәлешләре күрсәтелгән очракта;

конкурс нигезендә бирелә торган бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта;

агымдагы финанс елы hәм план чоры арасында бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта-тиешле финанс елына муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме бюджеты турындагы каарда караплан чикләрдә;

максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар бирү hәм физик hәм юридик затлардан бюджет турында каар белән расланган күләмнән артык туләүсез керемнәр бирү турында хәбәрнамә алынган очракта, шулай ук әлеге бюджетара трансфертларның ихтыяжы булмаганда (кире кайтарылганда) киметелгән очракта (кире кайтарылган очракта);

муниципаль учреждениеләренең тибын (ведомствосындағы) hәм муниципаль унитар предприятиеләренең оештыру-хокукый формасын үзгәрткән очракта;

агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре арткан очракта, РФ БК билгеләгән таләпләргә туры китереп, әлеге муниципаль контрактларның шартлары нигезендә хисап финанс елында әлеге муниципаль контрактларның шартларына туры китереп, товарлар белән тәэммин итүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә төзелгән дәүләт (муниципаль) контрактлары өчен түләүгә агымдагы финанс елы бюджет ассигнованиеләре артмаган күләмдә, күрсәтелгән муниципаль контрактларны үтәүгә Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләр нигезендә әлеге муниципаль контрактларны үтәү өчен агымдагы финанс елы башына;

бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта hәм муниципаль милек объектларына (юл фонdlарының бюджет ассигнованиеләреннән тыш) капитал салуларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итү ысулын үзгәрткәндә, РФ БК 78.2 статьясындағы 2 пунктында hәм 70 статьясындағы 2 пунктында күрсәтелгән каарларгага, муниципаль контрактларга яисә капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр бирү турындагы килешүгә үзгәрешләр кертелгәннән соң, муниципаль милек объектларына капитал салуларны гамәлгә ашыру өчен субсидияләр бирү

Әлеге пунктның бишенче абзацында күрсәтелгән жирле бюджет акчалары Эгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасына йә әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән очракларда бюджет акчаларын бүлүчегә карала. Әлеге пунктның бишенче абзацында күрсәтелгән акчалардан файдалану тәртибе (файдалану, яңадан бүлү турында каарлар кабул итү тәртибе) әлеге акчалардан файдалану Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Әлеге пункктта билгеләнгән нигезләр буенча жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту, әлеге пунктның сигезенче hәм уныңчы абзацларында билгеләнгән нигезләрдән тыш, бюджет турындагы каар белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләме чикләрендә гамәлгә ашырыла, алар нигезендә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту бюджет турында каар белән расланган чыгымнарын гомуми куләмнән артып китәргә мөмкин.

Жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керткәндә, бюджет турындағы каарга үзгәрешләр кертмичә башка бюджет ассигнованиеләрен арттыру өчен гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә һәм муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә каралган бюджет ассигнованиеләрен киметү рөхсәт ителми.

4. Жыелма бюджет язмасын төзу һәм алып бару тәртибендә бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлекләргә, бүлекчәләргә, максатчан статьяларга, төркемнәргә (төркемнәргә һәм төркемчәләргә) йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, муниципаль программаларга, максатчан статьяларга һәм эшчәнлекнең программасыз юнәлешләренә), бюджетлар чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре төркемнәренә (төркемнәренә һәм төркемчәләренә) буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау күздә тотыла.

Жыелма бюджет язмасын төзу һәм алып бару тәртибендә бюджет чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре төркемнәре, төркемчәләре (төркемнәре, төркемчәләре һәм элементлары) буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау, шул исәптән бюджет чыгымнарының төрле максатчан статьялары һәм (яисә) төрләре, бюджет акчаларын баш бүлүчеләр өчен дифференциацияләнгән рәвештә каралырга мөмкин.

5. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган курсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр, бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

Жыелма бюджет язмасын төзу һәм алып бару тәртибе жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертунең ин чик среклары, шул исәптән әлеге статьяда күрсәтелгән нигезләрнең төрле төрләре буенча дифференциацияләнгән рәвештә билгеләнергә мөмкин.

6. Жыелма бюджет язмасына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре, бюджетның бердәм счетындағы калдыклар белән идарә итү операцияләреннән тыш, кертелә.

7. Муниципаль хокукый актларында (жирлек Советының жирле бюджет турындағы каарыннан тыш), бюджет турындағы каарга үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту өчен өстәмә нигезләр каралырга мөмкин һәм (яисә) Эгерже муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы рәисе каарлары нигезендә бюджет турында каарда күрсәтелгән өстәмә нигезләрне билгеләү турындағы нигезләмәләр каралырга мөмкин.

8. Касса планында агымдагы финанс елында бюджетка касса керемнәре һәм бюджеттан касса түләүләренең фаразлары анлашыла.

Касса планында бюджетның бердәм счетында калдыклар белән идарә итү буенча операцияләрне гамәлгә ашыруга тотылган акчаның ин чик күләме билгеләнә.

Муниципаль контрактларга, башка шартнамәләргә түләү буенча бюджеттан касса түләүләрен фаразлау муниципаль ихтыяжларны тәэмим итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуны планлаштырганда билгеләнгән муниципаль контрактлар, башка килешүләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү срокларын һәм күләмнәрен исәпкә алыш төзелә.

Касса планын төзу һәм алыш бару Эгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Статья 43. Керемнэр буенча бюджет үтәлеше

Керемнэр буенча бюджет үтәлеше күздә тотыла:

Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә салымнарны, жыемнарны һәм башка керемнәрне бүлүдән көргөн керемнәрне бюджетның бердәм счетына күчерү (статья 2007 елның 2 августындағы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яки артык алынган суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын кире кайтару;

Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яисә артык алынган суммалар хисабына;

бюджетка түләүләр бюджеты керемнәре администраторы тарафыннан төгәлләштерү;

артык түләнгән яки артык алынган салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтаруны (зачетны, төгәлләштерүне) тормышка ашыру өчен кирәkle, Федераль казначылык тарафыннан артык бүленгән суммаларны, чараларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджетның бердәм счетыннан күчерү.

Статья 44. Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше

1. Жирлек бюджетының үтәлеше, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәп, Эгерже муниципаль районының Финанс-бюджет кодексы белән билгеләнә торган тәртиптә башкарыла.

2. Бюджетның чыгымнары буенча үтәлеш дигәндә күздә тотыла:

бюджет һәм акчалата йөкләмәләрен кабул итү һәм исәпкә алу;

раслау акчалата йөкләмәләрен;

акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү;

акчалата йөкләмәләрнең үтәлешен раслау.

3. Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрен аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә кабул итә.

Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрен дәүләт (муниципаль) контрактлары, физик һәм юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән бутән шартнамәләр төзү юлы белән яисә закон, башка хокукий акт, килешү нигезендә кабул итә.

4. Бюджет акчаларын алучы бюджет акчалары исәбеннән акчалата йөкләмәләрне түләү бурычын түләү документлары һәм аларны түләүне санкцияләү өчен кирәkle башка документлар нигезендә, ә оператив-эзләү чараларын үтәү белән бәйле очракларда һәм зыян күрүчеләргә, шаһитларга һәм жинаять суды эшчәнлегендәге башка катнашучыларга карата куркынычсызлык чараларын гамәлгә ашыруга бәйле очракларда, түләү документлары нигезендә раслый.

5. Акчалата йөклөмәләрне түләүне санкцияләу рөхсәт язын (акцепт) башкару рәвешендә, әлеге кодекс нигезләмәләре нигезендә, финанс органы (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә итү органы) тарафыннан билгеләнгән акчалата йөклөмәләрне түләүне санкцияләу тәртибендә каралган документларның булубулмавын тикшергәннән соң гамәлгә ашырыла.

Дәүләт (муниципаль) контрактлары буенча акчалата йөклөмәләрне түләүне санкцияләу өчен өстәмә рәвештә дәүләт (муниципаль) контрактлары турындагы мәгълүматларның дәүләт (муниципаль) контрактлары турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында һәм әлеге дәүләт (муниципаль) контракт шартлары буенча бюджет йөклөмәсе турындагы белешмәләргә туры килү-килмәүгә тикшерү гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөклөмәләрне түләу (гавами норматив йөклөмәләр буенча акчалата йөклөмәләрдән тыш) бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет йөклөмәләре лимитлары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Гавами норматив йөклөмәләр буенча акчалата йөклөмәләрне түләу бюджет ассигнованиеләрен алучыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләре чикләрендә башкарылырга мөмкин.

6. Акчалата йөклөмәләрнең үтәлешен раслау физик яисә юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары, халыкара хокук субъектлары бюджетлары файдасына бюджетның бердәм счетыннан акчаларны төшереп калдыруны раслый торган түләу документлары нигезендә, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөклөмәләрен үтәу буенча акчалата булмаган операцияләр уздыруны раслый торган башка документлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 45. Бюджет язмасы

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзу һәм алыш бару тәртибе, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертең, Эгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы һәм Эгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган бюджет ассигнованиеләре нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөклөмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет язмасының бюджет йөклөмәләре чыгымнары һәм лимитлары буенча күрсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр, ведомство буйсынуындагы бүлүчеләргә һәм (яки) бюджет акчаларын алучыларга житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзу һәм алыш бару тәртибе бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) чыгымнар төрләренең төркемнәре (төркемчәләре һәм

элементлары) буенча расланган бюджет йөклөмәләре лимитларын детальләштерүне гамәлгә ашыру хокукуын яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

4. Жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәрту рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәрту рөхсәт ителми.

Статья 46. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы, администраторы тарафыннан, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, Эгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөклөмәләрне түләүне санкцияләү Эгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 47. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алыш барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэмин итү буенча бюджет йөклөмәләрен кабул итү һәм (яки) үтәү өчен аңа житкерелгән бюджет йөклөмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алыш бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр расланырга тиеш.

Житәкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокукуна ия булган бюджет сметасы күрсәткечләре чыгым төрләренең элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча, шулай ук тиешле төркемнәренең (статьяларының) статьялары (статьялары) кодлары буенча, житкерелгән бюджет йөклөмәләре лимитлары чикләрендә Дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләүнең тиешле төркемнәренең (статьяларының) кодлары буенча житкерелгән бюджет йөклөмәләре лимитлары чикләрендә детальләштерелергә мөмкин.

Статья 48. Финанслауның ин чик күләме

1. Эгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә чыгымнар буенча бюджет үтәлеше оештырылганда агымдагы финанс елының тиешле чорында акчалата йөкләмәләрне түләүнәң иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләме) раслау һәм баш бүлүчегә житкөрү карала.

2. Финанслауның иң чик күләме, тулаем алганда, бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыга карата ай саен яки квартал саен яки квартал саен арта бара торган нәтижә белән, агымдагы финанс елы башыннан бюджет акчаларын төп бүлүчеләрне, бүлүчеләрне һәм алучыларны финанслауга гаризалар нигезендә билгеләнә.

Статья 49. Бюджет үтәгәндә бюджет турында карап белән расланганнын артык фактта алынган керемнәрдән файдалану

1. Бюджет үтәгәндә бюджет турында расланган керемнәрнәң гомуми күләмнәннән артыграк фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турындагы карага үзгәрешләр кертмичә генә, муниципаль бурычны түләүгә, шулай ук әлеге Нигезләмәнәң 28 статьясындагы 3 өлешенең 1 пунктында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, субъектның гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә финанс органы тарафыннан жибәрелә.

2. Максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар (аларны бирү турында хәбәрнамә алынган очракта), шул исәптән бюджетка Россия Федерациясе БК 242 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә керә торган, шулай ук бюджет үтәгәндә бюджет турында закон (карап) белән расланган керемнәрдән тыш фактта физик һәм юридик затлардан түләүсез керемнәр, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар бирү максатларында, бюджет чыгымнарын артыруга жибәрелә., агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турындагы законга (карага) үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту белән бәйле.

Статья 49. Агымдагы финанс елы тәмамлануы

1. Бюджет үтәлеше буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, РФ БК 242 статьясының 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш.

Агымдагы финанс елында бюджет үтәлеше буенча операцияләрне төгәлләү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге статья таләпләре нигезендә, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчләрен югалталар.

Агымдагы финанс елының соңғы эш көненә кадәр бюджет үтәлешенә касса хезмәте күрсәтүче орган билгеләнгән тәртиптә түләүгә санкцияләнгән Бюджет йөкләмәләрен бюджетның бердәм счетындагы калган акчалар чикләрендә түләргә тиеш.

3. Бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм счетында кулланылмаган бюджет акчалары агымдагы финанс елының соңғы ике эш көненнән дә соңға калмыйча бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм счетына қучерелергә тиеш.

4. Финанс белән тәэмүн итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансферлардан тыш, агымдагы финанс елының 1 гыйнварына субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә алышмаган бюджетара трансферлар агымдагы финанс елының беренче 15 эш көне эчендә бюджет кеременә кире кайтарылырга тиеш.

Максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә алышмаган бюджетара трансферларга ихтыяж булу турындагы жирле бюджет акчаларының баш администраторы карары нигезендә, финанс белән тәэмүн итү чыганагы тиешле финанс органы белән килештерелгән финанс хисап елында файдаланылмаган Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансферлардан тыш, алар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә дәүләт бюджеттан тыш фонды белән идарә итү органы белән килештерелгән финанс хисап елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансферлардан, күрсәтелгән бюджетара трансферларның калдыгыннан артмаган күләмдә бюджетара трансферларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын финанс яғыннан тәэмүн итү өчен агымдагы финанс елында бюджет кеременә кире кайтарылырга мөмкин.

Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә алышмаган, финанс белән тәэмүн итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансферлардан тыш, кулланылмаган бюджетара трансферлар тиешле бюджет кеременә күчерелмәгән очракта, әлеге акчалар тиешле финанс органы билгеләгән тәртиптә бюджет кеременә күчерелергә тиеш. , Россия Федерациясе Финанслар министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәгән килеш, дәүләт бюджеттан тыш фонды белән идарә итү органы булып тора.

5. Районның финанс-бюджет палатасы агымдагы финанс елы тәмамланганда бюджет акчаларын алучыларны Чираттагы финанс елының гыйнварында Россия Федерациясендә эш булмаган бәйрәм көннәрендә аларның эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәклө акчалар белән тәэмүн итү тәртибен билгели.

5 бүлек. БЮДЖЕТ ХИСАПЛЫЛЫГЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

Статья 50. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

2. Бюджет хисаплылыгын үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;

3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;

4) хисап хәрәкәте турында акча;

5) Аңлатма языу.

3. Бюджет хисаплылығы район финанс-бюджет палатасы тарафыннан бюджет акчалары баш администраторларының жыелма бюджет хисаплылығы нигезендә төзелә.

4. Бюджет хисап-еллык. Район бюджеты үтәлеши турындагы хисап квартал саен була.

5. Бюджет хисаплылығы районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан жирлек башкарма комитетына тапшырыла.

6. Агымдагы финанс елның беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда бюджет үтәлеши турындагы хисап жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Эгерже муниципаль районының Контроль-хисап палатасына җибәрелә.

Статья 51. Бюджет үтәлеши турында еллык хисап

1. Бюджет үтәлеши турындагы еллык хисап Советта каралганчы тышкы тикшерелергә тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы яктан тикшерүне һәм бюджет үтәлеши турында еллык хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә ала.

2. Бюджет үтәлеши турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү контроль-хисап органы тарафыннан башкарыла.

3. Башкарма комитет агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча ана бәяләмә әзерләү өчен бюджет үтәлеши турында хисап тапшыра.

Бюджет үтәлеши турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта карап проекты һәм бюджет үтәлеши турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта советка тапшырылырга тиешле башка документлар да бирелә. Бюджет үтәлеши турындагы еллык хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган вакытта башкарыла.

4. Бюджет үтәлеши турындагы еллык хисапка бәяләмә жирлекнең Контроль-хисап органы тарафыннан жирлек Советына бер үк вакытта Башкарма комитетка да җибәрелә.

5. Бюджет үтәлеши турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Бюджет үтәлеши турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта жирлек Советының бюджет үтәлеши турында каары проекты, бюджет үтәлеши турында башка бюджет хисабы һәм консолидацияләнгән бюджет үтәлеши турында бюджет хисаплылығы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

6. Бюджет үтәлеши турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча Совет бюджет үтәлеши турындагы каарны раслау яисә кире кагу турында Каар кабул итә.

Бюджет үтәлеши турындагы каар Совет тарафыннан кире кагылган очракта, ул дөрес булмаган яисә тулы чагылдырылмаган белешмәләр фактларын бетерү һәм бер айдан артмаган вакыт эчендә кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

7. Бюджет үтәлеши турындагы Совет каары белән хисап финанс елына бюджет үтәлеши турындагы хисап, бюджет керемнәренең, чыгымнарының һәм

дефицитының (профициттың) гомуми күләмен күрсәтеп, раслана. Бюджет үтәлеше турындағы карага аерым күшымталар белән күрсәткечләр раслана:

- бюджет көрөмнәрен классификацияләу кодлары буенча бюджет көрөмнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет чыгымнарын классификацияләу бүлекләре нәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары.

Статья 52. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар

1. Тышкы муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә вәкаләтләрне тапшыру турындағы килешү нигезендә жирлекнән Контроль-хисап органы эшчәнлеге булып тора.

2. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контроле төзелгән килешү нигезендә жирлек Башкарма комитетының контроль эшчәнлеге булып тора.

3. Муниципаль финанс тикшерүе органнарының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.